

แนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์

ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

DESIGN GUIDELINES FOR PUBLIC SEATING BASED

ON THE IDENTITY OF THE PHI TA KHON

TRADITION, DAN SAI DISTRICT, LOEI PROVINCE

ธัญญาภักดิ์ ธิเดช ^{*1}, อริสา สุยะปัน ² และ นภพล มุ่งปันกลาง ³

Thanyapak Thidej ^{*1}, Arisa Suyapan ² and Nabhol Mungpanklang ³

E-mail address: thanyapak.t@gmail.com

* Corresponding author.

^{1,2,3} มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก

^{1,2,3} Rajamangala University of Technology Lanna Tak

วันที่รับบทความ: 13 มิ.ย. 2568 วันที่แก้ไขเสร็จ: 24 ก.ย. 2568 วันที่ตอบรับ: 2 ต.ค. 2568

บทคัดย่อ

แนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 2) เพื่อออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้บริโภคร่วมที่มีต่อที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และ 4) เสนอแนะแนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยมีการลำดับขั้นตอนการศึกษา ดังนี้ 1) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดสอบถามเจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานผีตาโขนและเก็บข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยว มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 50 ท่าน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการมาตราแบบประมาณค่า (Rating Scale) 2) แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยแบ่งออกดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผีตาโขน จำนวน 3 ท่าน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ จำนวน 2 ท่าน แบบสัมภาษณ์ประชาชนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญในองค์ความรู้เรื่องผีตาโขน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) และแบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวน 50 ท่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบจำลองที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.62

คำสำคัญ: ที่นั่งพักคอย, อัตลักษณ์, ประเพณี, ผีตาโขน, จังหวัดเลย

ABSTRACT

The purpose of this research is fourfold: 1) to examine the cultural identity of the Phi Ta Khon tradition in Dan Sai District, Loei Province 2) to develop public seating designs that incorporate elements of this cultural identity 3) to assess consumer satisfaction with the public seating design derived from the cultural identity of the Phi Ta Khon tradition, Dan Sai District, Loei Province 4) to propose design guidelines for public seating derived from the cultural identity of the Phi Ta Khon tradition in Dan Sai District, Loei Province. The research was conducted according to the following steps : 1) Data collection through open-ended questionnaires administered to staff of the Phi Ta Khon Museum, along with surveys of 50 tourists selected via simple random sampling to identify user needs. The research instruments included standardized checklist questionnaires employing a rating scale. 2) Questionnaires were distributed to five specialists to obtain their opinions and suggestions. These were divided into two groups: Group 1 consisted of three experts in Phi Ta Khon craftsmanship, and Group 2 included two experts in furniture design, In addition, interviews with local sage specializing in Phi Ta Khon knowledge. Experts were selected via purposive sampling. Finally, tourist satisfaction with the prototype of public seating designs was assessed through surveys of 50 respondents. Survey responses were analyzed using descriptive statistics, including percentages, arithmetic means, and standard deviations. The findings revealed that tourists reported the highest level of satisfaction with the public seating design derived from the cultural identity of the Phi Ta Khon tradition in Dan Sai District, Loei Province. Among the prototypes, Design 2 received the highest approval, achieving an average satisfaction score of average 4.62.

Keywords: Public Seating , Identity, Tradition, Phi Ta Khon, Loei Province

บทนำ

ประเทศไทยนั้นมียารยธรรมที่สืบทอดกันมานาน มีศิลปกรรมอันงดงามประเพณีนิยม สะท้อนอุดมคติในการดำรงชีวิตและสภาพแวดล้อมของสังคมไทย โดยแต่ละภาคของประเทศก็จะมีวิถี ชีวิตการดำรงชีพที่คล้ายคลึงกัน อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปบ้างตามสภาพของแหล่งที่ตั้งและ ความเชื่อของผู้คนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งความเชื่อนี้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี หรือแนวปฏิบัติของบุคคลในสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เช่น ความเชื่อในเรื่องผีสิงเทวดา เครื่องราง ของขลังปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ (พงศธร พินิจวัฒน์, 2548: 2) ซึ่งประเพณีนี้ถือว่าเป็นความเชื่อความศรัทธา ของคนในจังหวัดเลยที่เกี่ยวข้องกับผีบรรพบุรุษ และพุทธศาสนา ดังนั้นในการจัดประเพณีแต่ละครั้งของชุมชนท้องถิ่นก็จะมีสัญลักษณ์มีความโดดเด่นออกมาโดดเด่นและแสดงให้เห็นถึงความเชื่อความศรัทธาของชาวบ้านที่มีต่อพิธีกรรมนั้น ประเพณีผีตาโชนของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมมาจาก การละเล่น ปู่เยอ ย่าเยอ จากเมืองหลวงพระบาง เนื่องจากมีอาณาเขตชายแดนติดกัน มีเพียงแม่น้ำ โขงและแม่น้ำเหืองกันพรมแดนประเทศเท่านั้น ซึ่งประเพณีผีตาโชนของชาวอำเภอด่านซ้ายจะจัดขึ้น ในเดือน 7 เพียงเดือนเดียว โดยจะรวมประเพณีบุญบั้งไฟบุญหลวงเข้าด้วยกัน โดยคำว่า ผีตาโชน นั้น เป็นชื่อที่ใช้เรียกคนที่สวมหน้ากากและชุดที่มีรูปหน้ายาวแต่งแต้มสีสันทึมนำกล้วย ชุดสวมใส่มีขนยาว รุงรัง โดยการเรียกชื่อนั้นมีการเพี้ยนเสียงมาจาก “ผีตามคน” โดยมีความเชื่อว่าเป็นผีป่าในสมัยก่อน ซึ่งมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระเวสสันดรและได้ตามมาส่งเสด็จพระเวสสันดรเข้าเมืองหลวง โดยเดิน ส่งเสด็จกับบรรดาสัตว์ป่าด้วยความอาลัย ซึ่งนอกจากการจัดแสดงผีตาโชนจะมีขึ้นในช่วงเทศกาลแล้ว ภายในจังหวัดเลยยังมีพิพิธภัณฑ์ผีตาโชน ซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับผีตาโชน ประเพณีผีตาโชนซึ่งเดิมเป็นพิธีกรรมท้องถิ่นของชาวด่านซ้ายที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของสังคฆาวนา โดยมีพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนความเชื่อเกี่ยวกับผีและผสมผสานกับความเชื่อทางพุทธศาสนา ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวแทนโดยกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนประเพณีผีตาโชนอย่างชัดเจน (ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์, 2558: 41) ทั้งนี้ในบริบทการเจริญเติบโตของวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองที่เดิมเคยเป็นวัฒนธรรมของคนชายขอบให้

ที่รับรู้และยอมรับของสังคมในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อกระบวนการกำหนดและเลื่อนสถานะของท้องถิ่นตนจากเมืองชายแดนที่ไม่มีใครรู้จักกลายเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญขึ้นมา (นพดล แก่งจำปา, 2563: 2)

จากการศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมาด้านวัฒนธรรมประเพณีการเล่นผีตาโขน จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ เรื่องของความเชื่อ ความศรัทธา วิญญาณผีบรรพบุรุษ ในงานประเพณีบุญหลวงการเล่นผีตาโขน ลักษณะของผีตาโขน คือ การสวมหน้ากากที่ทำจากหวดหนึ่งข้างเหนียว มีลวดลายเอกลักษณ์ แต่งกายด้วยชุดที่ทำจากเศษผ้ามาเย็บต่อกันคลุมมิดชิดทั้งตัวและมีหมากกะແหล່ง อุปกรณ์ที่มีเสียงดังคล้ายกระดิ่ง เป็นเครื่องประดับผูกที่เอว บ้างก็ผูกที่คอ และในมือก็ถือไปด้วย ภายในงานมีผู้คนในชุมชนได้มารวมตัวกันร้อง เล่น เต้นรำ (ธมกร บุตรศรี และสาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง, 2566: 56) เป็นการเล่นที่นำไปให้เกิดความสนุกสนานและความบันเทิงเป็นหลัก ทำให้เกิดสีสันแห่งการเฉลิมฉลองในงานบุญหลวง (ศุภวิชญ์ มาสาซ้าย, 2557: 55) นำข้อมูลที่ได้มาผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และนำมาออกแบบเฟอร์นิเจอร์ที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย บริเวณวัดโพธิ์ชัยเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น สถานที่เก็บและจัดแสดงนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผีตาโขน ซึ่งที่นึ่งสาธารณะภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์ไม่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดและที่จะออกแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ให้มีรูปทรงและขนาดที่เหมาะสมกับการใช้งาน เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบ เพื่อสร้างอัตลักษณ์เฉพาะและยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับเฟอร์นิเจอร์ ส่งผลให้เกิดความคิดต่อยอดและเกิดเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความแปลกใหม่และยังอยู่ภายใต้อัตลักษณ์ประเพณี (ศุภวิชญ์ มาสาซ้าย, 2557: 72) อีกทั้งเป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ใหม่แก่พิพิธภัณฑ์ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างที่นึ่งกับนักท่องเที่ยวให้เกิดเป็นความทรงจำแก่นักท่องเที่ยวและผู้พบเห็นให้เกิดความน่าสนใจและเป็นการนำเสนออัตลักษณ์ของผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยในทางอ้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
2. เพื่อออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้บริโภคร่วมที่มีต่อที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
4. เสนอแนะแนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยแนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเอกสาร ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนศึกษาแนวทางการออกแบบเพื่อนำข้อมูลมาทำการสรุปก่อนทำการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

1.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่ภายในพิพิธภัณฑ์ผีตาโขนผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบเฟอร์นิเจอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผีตาโขน ด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ เพื่อหาอัตลักษณ์ของผีตาโขนนำมาออกแบบและพัฒนา พร้อมนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

1.2 ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่ได้จากแนวทางการศึกษาค้นคว้าและสอบถามแนวทางการออกแบบในขั้นตอนที่ 1 โดยการออกแบบร่าง (Idea Sketch) จำนวน 3 รูปแบบ

1.3 ขั้นตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผีตาโขน จำนวน 3 ท่าน ด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อคัดเลือกรูปแบบที่นึ่งสาธารณะให้เหลือ 1 รูปแบบ พร้อมใช้คำถามแบบเปิด เพื่อนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาและปรับปรุง

1.4 ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาและปรับปรุงที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ด้วยคำถามเรียงลำดับ (Rank Question) ประกอบแบบจำลองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.6 ขั้นตอนที่ 6 สรุปและอภิปรายผล

ในการจัดทำวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1) ประชากร คือ กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน ผู้เชี่ยวชาญด้านประเพณีผีตาโขน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จำนวน 50 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อนำประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาอัตลักษณ์ของ ผีตาโขน ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือก่อนเก็บข้อมูลใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือวิจัยพร้อมปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับงานวิจัยด้วยการตรวจสอบจากคณะดำเนินงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีและอัตลักษณ์ของผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ต้องศึกษาและการออกแบบที่นั่งสาธารณะที่น่าอัตลักษณ์ผีตาโขนมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ได้การประยุกต์หรือพัฒนาแต่ยังไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของผีตาโขน และเสนอแนะแนวทางการออกแบบกระบวนการแนวคิด ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ หลังได้รับการพัฒนาจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางและเรียบเรียงแบ่งออกตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

1.1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับแนวทางการนำอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มาใช้ในการออกแบบที่นั่งสาธารณะ แสดงดังตารางที่ 1

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน ในการนำมาใช้ในการออกแบบที่นั่งสาธารณะ แสดงดังตารางที่ 2

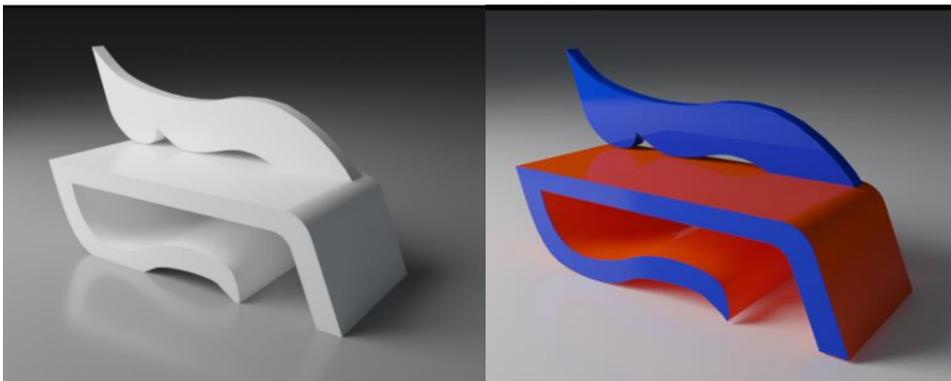
1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอย

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมด้านความเป็นอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ภาพที่ 1 หน้ากากผีตาโชนด้านข้าง

ที่มา: <https://pin.it/EoIAEO8tG>

ภาพที่ 2 แนวทางการออกแบบที่นึ่งสาระณะจากแรงบันดาลใจรูปทรงส่วนใบหน้าด้านข้างของหน้ากากผีตาโชน รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 3 หน้ากากผีตาโชนด้านหน้า

ที่มา: <https://archive.sacit.or.th/handicraft/1147>

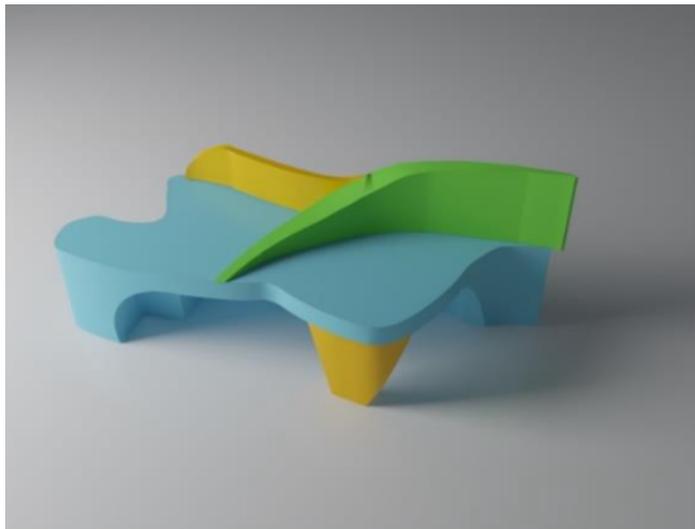

ภาพที่ 4 แนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากแรงบันดาลใจรูปทรงส่วนใบหน้าของ
หน้ากากผีตาโชน รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 5 หน้ากากผีตาโชนด้านข้าง

ที่มา: <https://archive.sacit.or.th/handicraft/1147>

ภาพที่ 6 แนวทางการออกแบบที่นึ่งสาระณะจากแรงบันดาลใจรูปทรงส่วนใบหน้าด้านข้างของหน้ากากผีตาโชน รูปแบบที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนำอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน
อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มาใช้ในการออกแบบที่นั่งสาธารณะ 3 รูปแบบ (N = 5)

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ด้านรูปทรงของที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย						
1.1 รูปทรงสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ผีตาโขนได้อย่างชัดเจน	4.10	0.57	4.60	0.54	4.18	0.54
1.2 รูปทรงออกแบบมีความกลมกลืนระหว่างความงามของรูปทรงและประโยชน์ใช้สอย	3.96	1.16	4.43	0.87	4.20	0.45
1.3 รูปทรงมีความแปลกใหม่จากที่นั่งสาธารณะรูปแบบเดิมเดิมภายในพิพิธภัณฑ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	4.34	0.68	4.52	0.84	4.30	0.49
1.4 ความเหมาะสมในการนำเอาอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโขนมาประยุกต์ใช้	4.59	0.62	4.68	0.10	4.40	0.55
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.25	0.76	4.56	0.59	4.27	0.51
2. ด้านสีของที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย						

รายการประเมิน	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
2.1 โทนสีมีความโดดเด่นและสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ได้ชัดเจน	4.17	0.86	4.29	0.79	4.11	0.65
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.17	0.86	4.29	0.79	4.11	0.65
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
3.1 รูปแบบมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.23	0.95	4.61	0.72	4.50	0.73
3.2 ที่นั่งมีความแข็งแรงและทนทาน	4.19	0.84	4.77	0.20	4.02	1.21
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.21	0.89	4.69	0.46	4.26	0.97
4. ด้านรูปแบบความสวยงาม						
4.1 สัดส่วนและรูปทรงของที่นั่งสาธารณะมีความงาม น่าสนใจ	4.15	0.56	4.90	0.29	4.20	0.82
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.15	0.56	4.90	0.29	4.20	0.82
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 4 ด้าน	4.20	0.77	4.61	0.53	4.21	0.74

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนำอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย มาใช้ในการออกแบบที่นั่งสาธารณะ รูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งในด้านรูปทรงของที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ค่าเฉลี่ยรวม 4.56 ด้านสีของที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชนอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ค่าเฉลี่ยรวม 4.69 ด้านประโยชน์ใช้สอย ค่าเฉลี่ยรวม 4.29 ด้านรูปแบบความสวยงาม ค่าเฉลี่ยรวม 4.61 จึงใช้รูปแบบที่ 2 ในการนำไปออกแบบพัฒนา

ภาพที่ 7 ภาพด้านหน้า รูปแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน

ภาพที่ 8 ภาพด้านหลัง รูปแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน

ตารางที่ 2 แสดงผลความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อที่นึ่งสาธาณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านรูปแบบ			
1.1 รูปแบบที่นึ่งสาธาณะมีรูปทรงและโครงสร้างที่เหมาะสม	4.67	0.39	มากที่สุด
1.2 รูปแบบที่นึ่งสาธาณะแสดงถึงแนวคิดสร้างสรรค์และแรงบันดาลใจในการออกแบบอัตลักษณ์ของผีตาโชนได้ชัดเจน	4.75	0.44	มากที่สุด
1.3 สีเส้นและลวดลายสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ผีตาโชนได้ชัดเจน	4.50	0.68	มากที่สุด
1.4 ลวดลายมีความสอดคล้องและสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ ผีตาโชนได้ชัดเจน	4.79	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.68	0.48	มากที่สุด
2. ด้านความคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชน			
2.1 ที่นึ่งมีอัตลักษณ์ลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งประเพณีผีตาโชน	4.88	0.32	มากที่สุด
2.2 ความเหมาะสมในการนำเอาอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโชนมาประยุกต์ใช้	4.53	0.59	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.70	0.70	มากที่สุด
3. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
3.1 รูปแบบมีความเหมาะสมในการใช้งาน	4.80	0.44	มากที่สุด
3.2 ที่นึ่งมีความแข็งแรงและทนทาน	4.33	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.57	0.57	มากที่สุด

4. ด้านรูปแบบความสวยงาม			
4.1 สัดส่วนและรูปร่างของที่นั่งสาธารณะมีความงาม น่าสนใจ	4.40	0.72	มาก
4.2 มีความแปลกใหม่จากสีของที่นั่งสาธารณะเดิม ภายในพิพิธภัณฑ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	4.63	0.40	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรายด้าน	4.51	0.56	มากที่สุด
รวมทั้ง 4 ด้าน	4.62	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่า 1) ด้านรูปแบบ มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านลวดลายมีความสอดคล้องและสามารถสื่อถึงอัตลักษณ์ ผีตาโขนได้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.79 2) ด้านความคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.70 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านที่นั่งมีอัตลักษณ์ลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งประเพณีผีตาโขน ค่าเฉลี่ย 4.88 3) ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.57 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านรูปแบบมีความเหมาะสมในการใช้งาน ค่าเฉลี่ย 4.80 4) ด้านรูปแบบความสวยงาม มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.51 เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ด้านความแปลกใหม่จากสีของที่นั่งสาธารณะเดิมภายในพิพิธภัณฑ์ผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ค่าเฉลี่ย 4.63

การอภิปรายผล

การสรุปหาแนวทางการออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย บทสรุปของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ต้องพิจารณาองค์ประกอบหลัก ดังนี้ ประการที่หนึ่ง อัตลักษณ์ผีตาโขนที่จะนำไปสู่การสร้างเครื่องมือวิเคราะห์หาว่าอัตลักษณ์ใดที่สามารถสื่อถึงความเป็นผีตาโขน ประการที่สอง การนำเอาอัตลักษณ์ประเพณี

ผีตาโขนที่ได้มาประยุกต์ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ โดยวิธีการผสมผสานเพื่อทดสอบว่าเมื่อนำอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนที่ได้มาใช้ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์แล้วจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อถึงอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนมากน้อยเพียงใด และประการที่สาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยไว้ดังขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย โดยผู้วิจัยได้นำอัตลักษณ์ผีตาโขนมาทำการวิเคราะห์ ได้ดังนี้ ด้านรูปทรง ด้านลวดลาย และด้านการใช้สี จากนั้นผู้วิจัยนำไปทำการสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาประเด็นด้านอัตลักษณ์ผีตาโขนใดที่เป็นอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนได้ดีที่สุด ซึ่งผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในครั้งนี้ พบว่า ด้านรูปทรง หน้ากาก สีส้น ลวดลาย การแต่งกายของผู้เล่นผู้ตาโขน เป็นอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่น เป็นสิ่งที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา เสือทอง และคณะ (2566) แนวทางการออกแบบเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโขน จุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์คือ หน้ากากผีตาโขน หน้ากากที่มีสีส้น การละเล่นที่มีความสนุกสนาน ประกอบกับลวดลายที่นำมาเขียนบนหน้ากากผีตาโขน สามารถสื่อได้ชัดเจนที่สุด

ผู้วิจัยจึงได้นำเอาอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโขนที่ได้มาประยุกต์ใช้กับเฟอร์นิเจอร์ที่นึ่งสาธารณะในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งจากอัตลักษณ์ผีตาโขนที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการออกแบบที่นึ่งสาธารณะ จำนวน 3 รูปแบบ แล้วไปทำการสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญว่าการออกแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย แบบใดที่สื่อถึงอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโขนได้ดีที่สุด จากนั้นผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญหลังจากการสอบถามในครั้งแรกแล้วมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำแบบจำลองการออกแบบที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ผีตาโขนไปทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย ด้านรูปทรงของที่นึ่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา เสือทอง และคณะ (2566) รูปร่าง รูปทรงของหน้ากาก สีส้นของผีตาโขน ควรนำมา

เป็นหลักในการสื่อสาร สามารถสื่อให้เห็นได้ทันที ด้านสีของที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย การใช้สีสันสดใส เน้นสีโทนร้อน สีที่ใช้ในการ ออกแบบ คือ สีแดง สีส้ม สีเหลือง แสดงถึงความสนุกสนาน ครึกครื้น งานรื่นเริง และ ลวดลายที่เขียนลงบนที่นั่งสาธารณะ คือ ลวดลายกระหนกไทย ด้านประโยชน์ใช้สอยและ ด้านรูปแบบความสวยงาม การออกแบบที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน ได้ ออกแบบโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของขนาดและสัดส่วนที่สอดคล้องกับการใช้งานจริง โดยมีการศึกษาข้อมูลด้านสรีรศาสตร์ (Ergonomics) ทั้งในส่วนของขนาดสัดส่วนของมนุษย์ และมาตรฐานขนาดเฟอร์นิเจอร์สาธารณะ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดขนาดที่นั่งที่เหมาะสม ต่อการนั่งและการใช้งานอย่างปลอดภัย ที่นั่งถูกออกแบบให้สามารถรองรับผู้ใช้งานได้ จำนวน 2 คน พร้อมทั้งคัดเลือกวัสดุในกรรมวิธีการผลิตจากไฟเบอร์กลาส ซึ่งมีคุณสมบัติ ด้านความคงทนถาวร สามารถทนต่อทุกสภาพอากาศ มีอายุการใช้งานยาวนาน แข็งแรง ทนทาน และมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน อันเป็นการสร้างสมดุลระหว่างการสะท้อนอัต ลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับการใช้งานจริงในพื้นที่สาธารณะ

ขั้นตอนที่ 3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจผู้บริโภคน ที่มีต่อที่นั่งสาธารณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ซึ่งแบ่ง บอกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านรูปแบบ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$) ด้านความคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโขน ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) ด้านประโยชน์ใช้สอย ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$) และด้านรูปแบบความสวยงาม ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) รวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) ซึ่ง จากอัตลักษณ์ผีตาโขนสามารถเป็นที่จดจำสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน เปิดโอกาสให้ เน้นย้ำการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับรู้ในวงกว้างมากขึ้น การพัฒนาและอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมให้ทรงคุณค่า ไม่ได้ส่งผลถึงเพียงแค่คุณค่าทางเศรษฐกิจ แต่ยังส่งผลถึง ให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ภูมิใจในภูมิปัญญาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอีกด้วย (จิตติมา เสือทอง และคณะ, 2566)

ขั้นตอนที่ 4 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเสนอแนะแนวทางการออกแบบที่นึ่งสาธาณะจากอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผู้วิจัยนำผลการศึกษาและวิเคราะห์แต่ละขั้นตอนตามวัตถุประสงค์มาสรุปได้ดังนี้ อัตลักษณ์ของผีตาโชนที่โดดเด่นเป็นที่จดจำ คือ รูปแบบของหน้ากากผีตาโชน การประดิษฐ์หน้ากากจากหวดข้าวเหนียว รูปแบบที่ทำสืบทอดกันมา การนำวัสดุท้องถิ่นมาใช้ รูปแบบมีลักษณะแสดงออกเฉพาะถิ่น หน้ากากที่มีการใช้สีสันทสดใส เน้นสีโทนร้อน แสดงถึงความสนุกสนาน ครึกครื้น งานรื่นเริง ลวดลายที่เกี่ยวข้องกับหน้ากาก คือ ลวดลายไทย ลวดลายรูปสัตว์ ลวดลายเรขาคณิต ผสมผสานลวดลายไทย การเขียนลวดลายเป็นตัวอักษร การละเล่นที่มีความสนุกสนาน โดยการเลือกของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาความเหมาะสมในอัตลักษณ์ของประเพณีผีตาโชน จากกระบวนการดำเนินการวิจัยจนได้ลวดลายไทยมาประยุกต์ใช้กับที่นึ่งสาธาณะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะแนวทางในการนำอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชนมาประยุกต์ในการออกแบบ ดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์รูปทรง สี และลวดลาย
2. นำลวดลายที่ได้ทำการวิเคราะห์นั้นมาสังเคราะห์ความเหมาะสม ลวดลายที่จะนำมาประยุกต์ในการออกแบบเฟอร์นิเจอร์นั้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมของลวดลายนั้นด้วยว่า ถ้าภาพที่นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของทางศาสนา การนำไปใช้กับเฟอร์นิเจอร์ควรพิจารณาอย่างเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย การจัดวาง ควรมีการศึกษาถึงคติความเชื่อกับการนำไปใช้งาน เพื่อให้ถูกต้องสอดคล้องกับความเชื่อ ความศรัทธา พิธีกรรมหรือวิถีชีวิต
3. นักท่องเที่ยวแต่ละสถานที่มีความแตกต่างกัน ผลที่ได้รับจากการวิจัยไม่สามารถนำมาสรุปเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์หรือเฟอร์นิเจอร์สำหรับสถานที่อื่น ๆ ได้ แต่สามารถนำวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการวิจัยอื่นต่อไปได้
4. การนำลวดลายอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชนมาประยุกต์ใช้ในงานตกแต่งเฟอร์นิเจอร์สามารถใช้เทคนิค กรรมวิธีที่หลากหลายด้วยกัน ได้แก่ งานแกะสลัก ฉลุไม้ งาน

คุณโลหะ งานถัก งานเพนท์ และงานทอบนผ้า เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมการจัดวางและประโยชน์ใช้สอย

5. การพัฒนารูปแบบเฟอร์นิเจอร์โดยเพิ่มกระบวนการสร้างสรรค์และมีแนวความคิดเฉพาะ การสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบ เพื่อสร้างอัตลักษณ์เฉพาะและยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับเฟอร์นิเจอร์ ส่งผลให้เกิดความคิดต่อยอดและเกิดเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความแปลกใหม่และยังอยู่ภายใต้อัตลักษณ์ประเพณีอีกด้วย (ศุภวิชญ์ มาสาซ้าย, 2557: 72)

แนวทางการออกแบบอัตลักษณ์ประเพณีผิตาโขนสามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยการนำไปประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวต่าง ๆ จะสามารถสร้างที่จำจด สร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน เปิดโอกาสให้เน้นย้ำการนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับรู้ในวงกว้างมากขึ้น การพัฒนาและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมให้ทรงคุณค่าสืบทอดไป ไม่ได้ส่งผลถึงเพียงคุณค่าทางเศรษฐกิจแต่ยังส่งผลให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ ภูมิใจในภูมิปัญญาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ จิตมา เสือทอง และคณะ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สวนประดิษฐ์. (2553). ผิตาโขน ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. มหาสารคาม: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขวัญชนก การถาง, เสกสรร ตันยาภิรมย์, และภรดี พันธุ์ภากร. (2560). ผิตาโขน การออกแบบประติมากรรม ตกแต่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. ชลบุรี: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตมา เสือทอง, ขวัญใจ สุขก้อน, สุภัทรา ลูกรักษ์, ดวงรัตน์ ด่านไถยนำ, และกฤษฎี ตูวรรณนะ. (2566). แนวทางการออกแบบภาพประกอบบนบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประเพณีผิตาโขน จังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- ทัตพร สกุรักษ์อรุณทัย. (2558). **พิธีกรรมจากประเพณีผีตาโชนสู่เครื่องประดับร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: ปริญญาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไทยโรจน์ พวงมณี. (2554). **การศึกษาอัตลักษณ์ประเพณีผีตาโชน ประเพณีผิชน้ำและประเพณีแห่ ต้นดอกไม้**. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธนพร งามจิตร. (2558). **โครงการออกแบบชุดเฟอร์นิเจอร์สาธารณะเพื่อพัฒนาพื้นที่ริมน้ำ**. กรุงเทพฯ: ปริญญาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธมกร บุตรศรี และสาธิต ทิมวัฒน์บรรเทิง. (2566) **ชุดการเรียนรู้การศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อาคารวิชาทัศนศิลป์จากหน้าากผีตาโชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 หน้า 56
- นพพล แก่งจำปา. (2562). **ท่องเที่ยวเทศกาลผีตาโชน : การเดินทางของผีชายขอบสู่โลกกว้างและการสร้างพื้นที่ทางสังคมของชาวด่านซ้ายในบริบทของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. วารสารอารยธรรมศึกษา โขง - สาละวิน. มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 10(2), 169-193.
- ประเพณีปู่เยอ ย่าเยอ. **การละเล่นปู่เยอ ย่าเยอที่หลวงพระบาง./**สืบค้นเมื่อ วันที่ 9 กันยายน 2567 จาก <https://www.matichon.co.th>.
- ผีตาโชน. (2562). **หน้าากผีตาโชน./**สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2567 จาก <https://archive.sacit.or.th/handicraft/1147>.
- ผีตาโชนใหญ่. (2556). **ผีตาโชนใหญ่**. /สืบค้นเมื่อ วันที่ 9 กันยายน 2567 จาก <https://loei.prd.go.th/th/content/category/detail/id/150/iid/3069>.
- พงศธร พินิจวัฒน์. (2548). **ศิลปกรรมท้องถิ่น : กรณีศึกษาหน้าากผีตาโชน อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิพิธภัณฑ์ผีตาโชน. (2562). **เฟอร์นิเจอร์เดิมบริเวณพิพิธภัณฑ์ผีตาโชน**. /สืบค้นเมื่อ วันที่ 9 กันยายน 2567 จาก https://maps.app.goo.gl/bvFgD93Zk3oDMEoAA?g_st=com.google.maps.preview.copy.
- วีรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. (2527). **การออกแบบเครื่องเรือนสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์. (2558). หน้ากากผีตาโขนในยุคแสวงหา ชาวบ้านเรียกว่า “คิงคอง”.
อุดรธานี: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศุภวิชญ์ มาสาซ้าย. การละเล่นผีตาโขน รูปแบบและการสร้างสรรค์สู่ผลิตภัณฑ์
วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สนอง อุปลา. (2546). พัฒนาการประเพณีผีตาโขน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย. เลย:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเลย.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2550). ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Peterpan Kim. (2017). Phiphitthaphan Thongthin Mueang Dan Sai Phi Ta
Khon Thailand. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2567 จาก
<https://pin.it/EoIAEO8tG>.
-